

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “รายได้ รายจ่าย หนี้สินและการออม ของครัวเรือนหาบเร่แผงลอย
กรณีศึกษา ชุมชนท่าพระจันทร์” มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญที่กำหนดรายได้
รายจ่าย หนี้สินและการออม ตลอดจนศึกษาวิถีชีวิตและวิถีการผลิตของครัวเรือนหาบเร่แผงลอย
อันจะนำไปสู่แนวทางในการเสนอแนะนโยบายส่งเสริมการออม และนโยบายในการแก้ปัญหา
ภาระหนี้สิน

การศึกษานี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิง
คุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ตารางสถิติ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่
กำหนดรายได้ รายจ่าย หนี้สินและการออมด้วยสมการถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression)
และใช้วิธีการพรรณนาข้อมูลในเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษาด้านข้อมูลของครัวเรือนหาบเร่แผงลอยชี้ให้เห็นว่า ส่วนใหญ่มีรายได้
จากการค้าขายหาบเร่แผงลอยเพียงอย่างเดียว การค้าขายหาบเร่แผงลอยเป็นอาชีพที่มีรายได้ที่ไม่
สม่ำเสมอ

รายจ่ายของครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ความนิยมเฉลี่ย
เฉลี่ยในการบริโภค คือ 1.09 ซึ่งมีการบริโภคมกกว่ารายได้ที่ได้รับ ซึ่งหมายความว่าในภาพรวมมี
การกู้ยืม

ผู้ค้าหาบเร่แผงลอยส่วนใหญ่มีการออมที่ไม่แน่นอน และความนิยมเฉลี่ยในการ
ออมของผู้ค้าหาบเร่แผงลอยคือ - 0.09 วัตถุประสงค์สำคัญที่ทำให้ครัวเรือนหาบเร่แผงลอยออม
ทรัพย์ พบว่า ครัวเรือนหาบเร่แผงลอยให้ความสำคัญกับการออมเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในอนาคตมาก
ที่สุด รองลงมาเป็นวัตถุประสงค์ในการออมเพื่อเป็นค่าศึกษาเล่าเรียนบุตร และวัตถุประสงค์ในการ
ออมเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลยามเจ็บป่วยของตนเองและครอบครัว

ผู้ที่มีหนี้สินส่วนใหญ่เป็นหนี้ในระบบ แต่ผู้ที่เป็นหนี้นอกระบบแม้ว่าจะมียอดหนี้สิน
น้อยกว่าผู้ที่เป็นหนี้ในระบบ แต่กลับมีภาระจ่ายคืนหนี้สินต่อเดือนสูงกว่ามาก เนื่องจากอัตรา
ดอกเบี้ยนอกระบบสูงเฉลี่ยร้อยละ 11.56 ต่อเดือน ซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยที่มากกว่าที่กฎหมาย
กำหนด

การศึกษานี้ยังชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาที่มีผลทำให้คนมีความเข้าใจ
เรื่องรูปแบบการกู้ยืม แหล่งเงินทุนรวมถึงสินเชื่อในระบบ และมีความสามารถในการเข้าถึงแหล่ง
เงินทุนในระบบได้ง่ายกว่า

สาเหตุของการมีภาระหนี้สินส่วนใหญ่เป็นเพราะรายรับไม่พอกับรายจ่าย และ
ขาดทุนในการค้าขาย ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงของภาระหนี้สินโดยรวมส่วนใหญ่มีการ
เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่หนี้สินลดลงเรื่อยๆ และส่วนใหญ่ใช้เงินกู้ไปตามวัตถุประสงค์การกู้

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อรายได้ รายจ่าย หนี้สิน และการ
ออม ของผู้ค้าหาบเร่แผงลอย โดยวิเคราะห์ด้วยสมการถดถอยอย่างง่าย สรุปผลการศึกษาได้ คือ

- 1) ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยที่กำหนดรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทางบวก
- 2) รายได้เป็นปัจจัยที่กำหนดการบริโภคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทางบวก
- 3) จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออม คือ รายได้ อายุ ระดับการศึกษา ผล
การศึกษาพบว่าไม่มีปัจจัยใดที่มีผลต่อการออม
- 4) รายได้และอายุเป็นปัจจัยที่กำหนดการมีหนี้สินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน
ทางบวก ส่วนรายได้เป็นปัจจัยที่กำหนดการชำระคืนหนี้สินต่อเดือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ในทางบวก